

Súd: Krajský súd Trenčín  
Spisová značka: 5Co/507/2013  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3713205006  
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 08. 2014  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová  
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:3713205006.1

## Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Zajacovej a sudcov JUDr. Márie Vrtochovej a JUDr. Emílie Zimovej v právnej veci navrhovateliek 1/ F. X., B. č. XXX, 2/ K. A., bytom F., I. XXXX/XX, 3/ T. Z., bytom G. republika, E., Q. XXXX/XX, 4/ K. F., bytom H. X. č. XXX, právne zastúpené Mgr. Ľudovítom Paulovičom, advokátom so sídlom Lučenec, M. Rázusa č. 19 proti odporcovi Baltyre s.r.o. so sídlom Beluša, Slatinská 1710, IČO: 36 313 947, právne zastúpený Mgr. Jurajom Jancom, advokátom so sídlom Ilava, Mierové nám. 52/6, o náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie navrhovateliek 1/ - 4/ proti rozsudku Okresného súdu v Považskej Bystrici zo dňa 07. októbra 2013, č.k. 7C/96/2013-107, jednohlasne takto

### rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi sa náhrada trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**

### o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateliek 1/ - 4/, ktorým sa domáhali proti odporcovi titulom náhrady nemajetkovej ujmy, každá zaplattenia sumy 10.000,- eur, na tom skutkovom základe, že právoplatným rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín v spojení s rozsudkom Krajského súdu Žilina bol bývalý zamestnanec odporcu uznaný za vinného z prečinu usmrtenia, ktorého sa dopustil tým, že viedol nákladné motorové vozidlo odporcu, pričom počas prejazdu v pravotočivej zákrute nepokračoval v jazde v pravom jazdnom pruhu, ale cez stred vozovky do protismerného jazdného pruhu v dôsledku čoho prednou časťou nákladného vozidla narazil do prednej časti protiidúceho motorového vozidla značky Ford Transit, ktorý viedol Jozef E., ktorý v dôsledku dopravnej nehody na jej následky zomrel. Smrť brata navrhovateliek prišla neočakávane a nepredvídateľne, navrhovateľky šokovala a každá spomienka na ich brata vyvoláva pocit beznádeje neschopnosť niečo zmeniť a pretrváva u nich stav zúfalstva a smútku z trvalej straty blízkej osoby.

Súd prvého stupňa po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 11, § 13 ods. 1, 2, 3 OZ. Uviedol, že subjektom občianskoprávnej zodpovednosti môže byť ako fyzická, tak i právnická osoba. Za predpokladu, že k neoprávnenému zásahu do osobnostnej sféry, ktorá je chránená osobnostným právom došlo v rámci plnenia úloh právnickej osoby konaním ich fyzických osôb, ktoré v jej mene tieto úlohy plnili zodpovedá navonok voči tretím osobám samotná právnická osoba. Z rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín vyplýva, že k neoprávnenému zásahu do osobnostnej sféry navrhovateliek došlo zamestnancom odporcu Jánom B., ktorý bol s odporcom v pracovnoprávnom vzťahu a plnil jeho úlohy. Odporca tak zasiahol do práv na ochranu osobnosti navrhovateliek podľa ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákona. Odporca by sa za zodpovednosti v uvedenom smere zbavil len v prípade, ak by išlo o tzv. exces, t.j. vybočenie z medzí plnenia úloh právnickej osoby jej zamestnancom. Vo vzťahu k navrhovateľkám by v takom prípade za neoprávnený zásah zodpovedal priamo pracovník, v tomto prípade Ján B..

Samotné porušenie dopravných predpisov však nie je excesom, v dôsledku ktorého by sa odporca zbavil zodpovednosti plniť nárok podľa § 13 OZ.

V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že zamestnanec odporcu bol právoplatne trestným rozsudkom uznaným vinným z prečinu usmrtenia brata navrhovateľiek, keď ako vodič spôsobil z nedbalosti dopravnú nehodu, následkom ktorej brat navrhovateľiek zahynul. Tým bola preukázaná zodpovednosť odporcu za neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti navrhovateľiek a to právo na ich súkromný a rodinný život, ktorý bol smrťou brata natrvalo narušený. Táto zodpovednosť je objektívnou zodpovednosťou, t.z. zodpovednosťou bez ohľadu na zavinenie.

Z vykonaného dokazovania tiež vyplýva, že nebohý P. F. bol bratom navrhovateľiek v minulosti bol medzi nimi vytvorený a v čase nehody pretrvával hlboký citový vzťah a to najmä s navrhovateľkami 1/ a 4/ vzhľadom na blízkosť bydlísk sa nebohý pravidelne stretával a vzájomne si pomáhali v preklenovaní životných ťažkostí. Kvalitatívne rovnaký vzťah mal nebohý aj s navrhovateľkami 2/ a 3/ o čom svedčí skutočnosť, že hoci neboli vzhľadom na značnú vzdialenosť svojich bydlísk v pravidelnom osobnom kontakte, vzájomne sa navštevovali pri príležitosti vianočných a veľkonočných sviatkov, sviatkov všetkých svätých, prípadne sa kontaktovali telefonicky. Smrťou P. F. navrhovateľky ako jeho sestry utrpeli bolesť, stratu a značnú citovú ujmu. Súčasne však treba uviesť, že navrhovateľky už niekoľko rokov so svojim bratom nežili v spoločnej domácnosti, nehospodárili spolu a neuhrádzali náklady na zabezpečovanie základných životných potrieb. Každá jedna z navrhovateľiek mala pritom založenú vlastnú rodinu, s členmi ktorej má bezpochyby intenzívnejší vzťah, než je vzájomný vzťah medzi súrodencami. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch sa uplatňuje pri strate najbližšieho príbuzného akým je manžel, prípadne maloleté dieťa. Pri takejto strate dochádza k nenapraviteľnej možnosti dotknutej osoby udržiavať, upevňovať a rozvíjať rodinný život ako aj existujúce sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy s najbližšími príbuznými. Nebohý P. F. ako brat navrhovateľiek takouto blízkou osobou nebol, aj keď bolo uvedené, že vykonaným dokazovaním sa preukázala silná citová väzba medzi ním a navrhovateľkami. Súd dal za pravdu tvrdeniu odporcu, že aj v rámci ustálenej praxe je priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo vzťahu k dospelým spolu nežijúcim zosnulej osoby výnimočné a takáto náhrada sa uplatňuje skôr vo vzťahu manželov, prípadne rodičov a maloletých detí, ktorý žili v spoločnej domácnosti, boli na seba odkázaní pri zabezpečovaní základných životných potrieb a úmrtím jedného z nich stratili možnosť udržiavať, upevňovať a rozvíjať rodinný život a vzájomné citové väzby po dlhú dobu a v neposlednom rade smrť jedného z nich má za následok zhoršenie celkovej finančnej situácie druhého. Keďže v prejednávanej veci o uvedený prípad nejde, mal súd za to, že následok aj keď závažný spôsobený zásahom odporcu do práva navrhovateľiek na ochranu osobnosti, konkrétne do práva na súkromie a rodinný život, bol zmiernený právoplatným odsúdením vinníka dopravnej nehody, t.j. vodiča P. B. k nepodmienečnému trestu odňatia slobody a tiež ospravedlnením a vyjadrením ľútosti k týmto následkom, ktoré odporca urobil formou písomného vyjadrenia k podanému návrhu. Podľa názoru súdu uvedená satisfakcia v podobe právoplatného odsúdenia vinníka dopravnej nehody a v podobe ospravedlnenia odporcu a vyjadrením ľútosti je dostatočným zadosťučinením pre navrhovateľky ako subjektu, na strane ktorých došlo k zásahu do jeho práva na ochranu osobnosti. Preto súd návrh zamietol.

Odporca bol v konaní proti navrhovateľkám úspešným a preto mu vzniklo právo na náhradu trov konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p.. Z dôvodom hodných osobitného zreteľa však súd v zmysle § 150 O.s.p. vyslovil, že odporcovi ako úspešnému účastníkovi sa náhrada trov konania nepriznáva. Dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré neboli odporcovi priznané právom sú vzhľadom k tomu, že k ospravedlneniu odporcu ako satisfakcie došlo až po začatí samotného konania. V prípade, ak by bol odporcu vyvinul len minimálne úsilie za účelom zistenia okruhu najbližších príbuzných a týmto by vyjadril ľútosť a ospravedlnenie za úmrtie zo strany navrhovateľiek ako dotknutých osôb, by možno ani nedošlo k podaniu samotného návrhu. Bolo tiež podľa názoru súdu nespravodlivé požadovať od navrhovateľiek, ktoré v súvislosti s dopravnou nehodou stratili brata, aby znášali trovy konania odporcu, ktorý nesie objektívnu zodpovednosť za spôsobený následok.

Proti tomuto rozsudku podali včas odvolanie navrhovateľky 1/ - 4/, ktoré poukazovali na odvolacie dôvody v zmysle ust. § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p. a § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p.. Poukázali na tú

skutočnosť, že úmrtím brata navrhovateľiek 1/ - 4/ došlo k závažnému zásahu do práva na ochranu osobnosti navrhovateľiek 1/ - 4/ v zmysle § 11 OZ a to do ich práva na súkromný a rodinný život a do emocionálnej sféry pozostalých navrhovateľiek 1/ - 4/, pričom táto ujma, ktorá im takýmto zásahom bola spôsobená je nenapraviteľná, neodstrániteľná a trvalá a bude ich sprevádzať celý zvyšok života. Navrhovateľky boli neoprávneným zásahom navždy ochudobnené navždy o možnosť udržiavania a ďalšieho rozvoja citových väzieb a rodinných vzťahov s ich blízkou osobou. Úmrtím ich brata došlo k tak závažnému zásahu do práva na ochranu osobnosti spočívajúce v obmedzení ich súkromného a rodinného života, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1 OZ, nemôže byť namieste. Nie je možné stotožniť sa právnym názorom súdu prvého stupňa, podľa ktorého zásah bol zmiernený právoplatným odsúdením vinníka a tiež ospravedlnením sa odporcu a vyjadrením ľútosti. V konaní bolo preukázané, že medzi nebohým bratom a navrhovateľkami bolo v čase nehody hlboký citový vzťah. Smrťou nebohého brata navrhovateľky utrpeli tieto bolesti, stratu a značnú citovú ujmu. Svedeckými výpoveďami bolo preukázané, že náhla strata blízkej osoby závažne zasiahla a navždy zmenil ich život. Aj keď navrhovateľky nežili s nebohým v čase tragickej nehody v spoločnej domácnosti, prežili s ním podstatnú časť ich života, vyrastali spolu s ním a pomáhali s jeho výchovou rodičov. Ich brat nemal vlastnú rodinu, žil sám a preto súrodenci boli pre neho najbližšou rodinou. Dôvody, ktoré uviedol súd prvého stupňa pre zamietnutie návrhu by možno odôvodňovali primerané zníženie uplatnenej náhrady, avšak neobstoja ako dôvody na zamietnutie návrhu v celom rozsahu. Čo sa týka závažnosti ujmy s ohľadom zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život, v tomto prípade došlo k tak neodčiniteľnej ujme a deštrukcie rodinných a interpersonálnych vzťahov, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia neprichádza do úvahy. Žiadali preto, aby krajský súd ako súd odvolací napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a zaviazal odporcu k náhrade trov nemajetkovej ujmy v peniazoch v prospech každej s navrhovateľiek po 10.000,- eur. Uplatnil si tiež náhradu trov prvostupňového aj odvolacieho konania.

K podanému odvolaniu sa písomne vyjadril odporca, ktorý žiadal rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že odvolanie považuje za nedôvodné. Prvostupňový súd vykonal všetky dôkazy, ktoré boli potrebné pre riadne zistenie skutkového stavu, všetky vykonané dôkazy dôsledne vyhodnotil a vec po právnej stránke správne posúdil, keď návrh zamietol. Rozhodnutie je riadne odôvodnené. Navrhovateľky v odvolaní opakujú tvrdenia a právne názory uvedené s návrhom s tým, že s týmito sa súd vysporiadal v potrebnej miere v odôvodnení napádaného rozsudku. S právnym názorom súdu prvého stupňa sa preto odporca v celom rozsahu stotožňuje. Uviedol, že nespochybňuje, že úmrtím brata došlo k zásahu do ich práv, ale na druhej strane trval na tom, že odsúdenie vinníka nehody ako aj ospravedlnenie odporcu uskutočnené hneď ako k tomu mal odporca príležitosť majú satisfakčnú funkciu, pričom tento názor je podporený aj platnou judikatúrou. Aj keď vzťahy medzi navrhovateľkami a ich zosnulým bratom boli zrejme dobré, nepreukázali takú ich výnimočnú kvalitu, ktorá by odôvodňovala nedostatočnosť satisfakcie formou odsúdenia vinníka nehody a ospravedlnenia sa odporcu a priznania nemajetkovej náhrady v peniazoch. Uplatnil sa zároveň náhradu trov odvolacieho konania.

Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné ako vecne správny potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p., pričom v návaznosti na § 219 ods. 2 O.s.p. odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvého stupňa, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje.

Pretože odvolací súd preberá súdom prvého stupňa zistený skutkový stav pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie navrhovateľkami tvrdeného nároku, ktorý vo vyčerpávajúcom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné pre posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazované jednotlivo i v ich vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správny skutkovým zistenia a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď vec správne právne posúdil, pričom preskúmané rozhodnutie i náležite v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. vo veci samej odôvodnil, odvolací súd v súlade s § 219 ods. 2 O.s.p. odkazuje na podrobné a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvostupňového súdu odchýliť a preto nemôže dať za pravdu odvolateľkám.

Nesprávnym právnym posúdením veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis ako mal správne použiť, alebo aplikoval sice správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil. O takýto prípad sa v prejednávanej veci nejedná.

Súd prvého stupňa pri určení zodpovedného subjektu za zásah do súkromia a práva na rodinný život navrhovateľiek vychádzal správne zo zásady, že pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnosti spôsobený niekým, kto vykonával prácu v rámci realizácii činnosti právnickej osoby, postihujú občianskoprávne sankcie podľa § 13 OZ samotnú túto právnickú osobu.

Osobnostné práva človeka upravené v § 11 až § 16 Občianskeho zákonníka predstavujú základ súkromnoprávnej úpravy osobnostného práva. Vzhľadom na to, že obsah týchto ustanovení má značne široký záber, ucelená úprava neexistuje. Medzi tzv. všeobecné osobnostné práva, ktoré patria bez rozdielu každému zaraďujeme najmä právo na ochranu života a zdravia občianskej cti a ľudskej dôstojnosti ako aj súkromia svojho mena a prejavu osobnej povahy.

Generálna klauzula ochrany osobnosti obsiahnutá v ust. § 11 OZ bola prispôbena listine základných práva a slobôd zák.č. 509/91 Zb. účinným od 01.01.1992, v zmysle ktorej fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti ako aj súkromia svojho mena a prejavu osobnej povahy. Účinnosťou tohto zákona bola pod ochranu osobnosti zahrnutá aj ochrana súkromia, ktorá zahŕňa právo na nerušený osobný život, duševný pokoj, nedotknuteľnosť života jednotlivca v kruhu jeho najbližších. Jednou z hodnôt osobnosti každej fyzickej osoby ako celku, ktorej rešpektovanie musí občianske právo voči subjektom v rovnakom postavení zabezpečovať je právo na súkromie.

Obsah práva na súkromie je nutné určovať so zreteľom na ústavné predpisy a ustanovenia Medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobôd uvedených v čl. 154c ods. 1 Ústavy SR. Súčasťou práva na súkromie je právo na rodinný život. Európsky súd pre ľudské práva rozsudkom zo dňa 21.06.1988 vo veci Berhab proti Holandsku konštatoval: „Z pojmu rodina, na ktorom je založený čl. 8 vyplýva, že dieťa narodené z takéhoto zväzku je ipso iure súčasťou tohto vzťahu, z tohto dôvodu existuje od momentu narodenia dieťaťa už vzhľadom na samotnú existenciu tejto skutočnosti medzi dieťaťom a jeho rodičmi zväzok rovnajúci sa rodinnému životu dokonca aj vtedy, keď už rodičia neskôr spolu nežijú.“ Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby uzatvárať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Preto ako správne konštatoval súd prvého stupňa a odvolací súd sa s týmto konštatovaním v celom rozsahu stotožňuje, k neoprávnenému zásahu do osobnostnej sféry navrhovateľiek došlo práve zamestnancom odporcu, ktorý bol s odporcom v pracovnoprávnom vzťahu a ktorý plnil jeho úlohy.

Napriek tej skutočnosti, že k takémuto neoprávnenému zásahu spôsobenému treťou osobou, došlo k narušeniu práva navrhovateľiek na súkromie, resp. práva na rodinný život, avšak rovnako faktom je, že navrhovateľky ako sestry nebohého niekoľko rokov so svojim bratom nežili v spoločnej domácnosti, nehospodárili spolu, neuhrádzali náklady na zabezpečovanie základných životných potrieb s tým, že každá z navrhovateľiek má založenú vlastnú rodinu. Odvolací súd sa preto plne stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že napriek zásahu odporcu do práva navrhovateľiek na ochranu osobnosti a to konkrétne do práva na súkromie a rodinný život, satisfakcia v podobe právoplatného odsúdenia vinníka dopravnej nehody a v podobe ospravedlnenia sa odporcu k vyjadreniu ľútosti je dostatočným zadostučinením pre odporkyne ako subjektu, na strane ktorých došlo k porušeniu práva na súkromie a to s prihliadnutím na príbuzenský vzťah medzi navrhovateľkami a ich nebohým bratom s poukazom na vek navrhovateľiek ako aj ich nebohého brata ako aj tú skutočnosť, že účastníci už v tomto štádiu nezdíľali spoločnú domácnosť, mali založené vlastné rodiny, dve z navrhovateľiek bývali na vzdialených miestach oproti miestu bydliska nebohého a preto v konečnom dôsledku v celom rozsahu správny a korektný postup súdu prvého stupňa, ktorý dané vzťahy vyhodnotil tým spôsobom, že navrhovateľkám 1/ - 4/ finančnú satisfakciu nepriznal.

Odvolací súd zároveň nezistil ani pochybenie na strane súdu prvého stupňa v časti rozhodovania o náhrade trov prvostupňového konania, aj v tejto časti sa plne stotožňuje s vecne správnym a vyčerpávajúcim odôvodnením súdu prvého stupňa. Zároveň v návaznosti na trovy odvolacieho konania, kde by v zásade úspešný odporca mal právo na náhradu trov odvolacieho konania, odvolací súd preberá v návaznosti na § 219 ods. 2 O.s.p. odôvodnenie súdu prvého stupňa s prihliadnutím na § 150 ods. 1 O.s.p., kedy úspešnému odporcovi náhrada trov odvolacieho konania priznaná nebola s prihliadnutím na okolnosti daného prípadu objektívnu zodpovednosť odporcu ako aj s prihliadnutím na smrteľný následok na strane brata navrhovateľiek.

**Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku odvolanie    n i e    j e    p r í p u s t n é .